

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Оксана НЕСТЕРЕНКО
Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

дисципліни «Вступ до фаху»

для студентів денної (заочної) форми навчання
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Розроблено:

к.е.н., доцент, кафедри статистики, обліку та аудиту
Тетяна СЛЮНІНА

2024 / 2025 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
- 4.1 Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
- 4.2 Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт)

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
Економічного факультету
_____ Віталій ДЯЧЕК
“27 ” серпня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до фаху

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) рівень

галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування»

освітня програма _____ «Облік і оподаткування»

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ обов'язкова

факультет _____ економічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету (інституту, центру)

“ 27 ” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Тетяна СЛЮНІНА к.е.н, доцент закладу вищої освіти
кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку і аудиту

Протокол від “ 26 ” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис) _____ Оксана НЕСТЕРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Облік та оподаткування»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проектної групи) «Облік та оподаткування»

(підпис) _____ Тетяна ПОНОМАРЬОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково- методичною комісією економічного
факультету _____
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 27 ” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Дар'я ЗАГОРСЬКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “**Вступ до фаху**” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки **бакалавр**, напряму Управління і адміністрування спеціальності «Облік і оподаткування»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є засвоєння студентами системи спеціальних знань з професійних стандартів бухгалтера і аудитора та кодексу професійної етики бухгалтера.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних знань з кодексу професійної етики бухгалтера, історії виникнення обліку та аудиту та професійних стандартів в обліку та аудиті.

Після завершення курсу студент має набути такі *загальні та фахові компетентності*:

Загальні:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Фахові:

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов’язків.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

1.3. **Кількість кредитів** – 4

1.4. **Загальна кількість годин** – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1	1
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
32 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	118 год.
Індивідуальні завдання:	
год.	

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПРН10. Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти

ПРН17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

ПРН21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- історію виникнення обліку і аудиту;
- особливості аудиту в зарубіжних країнах ;

- етапи розвитку аудиту в світі;
- етапи розвитку аудиту в Україні;
- Кодекс етики професійних бухгалтерів;
- Кодекс етики аудиторів;
- діючі Міжнародні сертифікати з обліку і аудиту в Україні.

вміти:

- визначити етапи розвитку обліку;
- визначити етапи розвитку аудиту в світі і Україні;
- вирішувати ситуаційні завдання, згідно з Кодексом етики бухгалтерів і аудиторів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Історичні аспекти виникнення та розвитку обліку і аудиту.

Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку

Зміст:

Виникнення обліку і його розвиток в країнах Стародавнього світу.
 Стародавня Вавілонія. Стародавній Єгипит. Древня Греція.
 Древній Рим. Епоха Возраження.
 Вчення Луки Пачолі.
 Вчення Бенедетто Котрульї.
 Камеральна бухгалтерія.
 Проста бухгалтерія.
 Виникнення бухгалтерського балансу.
 Друга половина XIX та початок XX століття – становлення обліку, як науки.

Тема 2. Історія виникнення аудиту.

Зміст:

Етапи розвитку аудиту.
 Древня Греція. Древній Рим.
 Аудит в Англії. Та Шотландії.
 «Союз бухгалтерів» в Единбурзі.
 Закон «Об обов'язковому аудиті» Великобританії.
 Поява вибіркового аудиту.
 Американський аудит початку XX століття.
 Поява перших професійних аудиторських об'єднань.
 Американський інститут внутрішніх аудиторів.
 Створення Міжнародної федерації бухгалтерів.

Тема 3. Історія виникнення аудиту в Україні.

Зміст:

Етапи розвитку аудиту в Україні.
 Поява першої аудиторської фірми «Інаудит».
 Союз аудиторів України.
 Прийняття Закону України «Про аудиторську діяльність».
 Аудиторська Палата України.
 Національні нормативи аудиту.
 Кодекс професійної етики аудиторів України.
 Перехід на Міжнародні стандарти аудиту.

Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України.

Прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності».

Орган громадського надзору за аудиторською діяльністю: Рада з нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекція по забезпеченню якості.

Розділ 2. Кодекси етики професійних бухгалтерів та міжнародні сертифікати по обліку і аудиту.

Тема 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.

Зміст:

1996 рік – прийняття Кодексу етики.

Структура Кодексу етики.

Достовірність. Професіоналізм. Якість послуг. Довіра.

Порядність. Об'єктивність. Професійна компетентність. Конфіденційність. Професійна поведінка. Технічні стандарти.

Об'єктивність. Рішення етичних конфліктів.

Професійна компетентність.

Конфіденційність.

Податкова практика.

Міжнародна діяльність.

Самореклама.

Незалежність.

Винагорода та комісійні.

Діяльність не сумісна с практикою аудитора.

Відносини с другими аудиторами.

Реклама та пропозиція послуг.

Тема 5. Бухгалтерський консалтинг.

Кому потрібен бухгалтерський консалтинг.

Які роботи входять в бухгалтерський консалтинг.

Переваги бухгалтерського консалтингу.

Особливості бухгалтерського консалтингу.

Тема 6. Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.

Зміст:

CPA – Сертифікований професійний бухгалтер.

CAP – Сертифікований бухгалтер – практик.

ACCA – кваліфікація для фінансових спеціалістів.

CIMA – Диплом «Управління бізнесом ».

CIA – Сертифікат «Дипломований внутрішній аудитор».

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	сього	у тому числі					сього	у тому числі				
				аб	нд	.р				аб	нд	.р
1									0	1	2	3
Розділ 1. Історичні аспекти виникнення та розвитку обліку і аудиту.												
Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку	2					0	0,5	,5	0			0
Тема 2. Історія виникнення аудиту.	2					0	0,5	,5	0			0
Тема 3. Історія виникнення аудиту в Україні.	6						0					0
Разом за розділом 1	0	6	6			8	1		1			0
Розділ 2. Кодекси етики професійних бухгалтерів та аудиторів та міжнародні сертифікати по обліку і аудиту.												
Тема 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.	2					0	8,5	,5	0			8
Тема 5. Кодекс професійних етики аудиторів.	2					0	0,5	,5	0			0

Тема 6. Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.	6						0					0
Разом за розділом 2	0	6	6			8	9	1				8
<i>Усього годин</i>	20	2	2			6	20	2				18

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Розділ1			
1	Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку Питання: 1. Виникнення обліку і його розвиток в країнах Стародавнього світу. 2.Вчення Луки Пачолі та Бенедетто Котрульї. 3. Друга половина XIX та початок XX століття – становлення обліку, як науки. Розгляд презентацій та їх обговорення.	6	
2	Тема 2. Історія виникнення аудиту. Питання: 1. Етапи розвитку аудиту.	6	

	<p>2. «Союз бухгалтерів» в Единбурзі. Закон «Об обов'язковому аудиті» Великобританії.</p> <p>3. Американський аудит початку XX століття.</p> <p>4. Поява перших професійних аудиторських об'єднань.</p> <p>5. Створення Міжнародної федерації бухгалтерів.</p> <p>Розгляд презентацій та їх обговорення.</p>		
3	<p>Тема 3. Історія виникнення аудиту в Україні.</p> <p>Питання:</p> <p>1. Етапи розвитку аудиту в Україні.</p> <p>2. Прийняття Закону України «Про аудиторську діяльність».</p> <p>3. Аудиторська Палата України.</p> <p>4. Національні нормативи аудиту.</p> <p>Перехід на Міжнародні стандарти аудиту.</p> <p>5. Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України.</p> <p>6. Прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності».</p> <p>7. Орган громадського надзору за аудиторською діяльністю: Рада з нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекція по забезпеченню якості.</p> <p>Розгляд презентацій та їх обговорення.</p> <p>Розгляд статистичних даних про динаміку розвитку аудиту в Україні за останні 10 років.</p>	4	
	Разом за розділом 1	16	
Розділ 2			
4	<p>Тема 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.</p> <p>Питання:</p> <p>1. Структура Кодексу етики.</p> <p>2. Достовірність. Професіоналізм. Якість послуг. Довіра.</p>	6	-

	<p>Порядність. Об'єктивність. Професійна компетентність. Конфіденційність. Професійна поведінка. Технічні стандарти.</p> <p>Розгляд презентацій та їх обговорення.</p> <p>Рішення тестових та ситуаційних задач</p>		
5	<p>Тема 5. Кодекс професійних етики аудиторів.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура Кодексу етики аудиторів. 2. Об'єктивність. Рішення етичних конфліктів. 3. Професійна компетентність. 4. Конфіденційність. 5. Незалежність. <p>Розгляд презентацій та їх обговорення.</p> <p>Рішення тестових та ситуаційних задач</p>	6	-
7	<p>Тема 6. Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сертифікований професійний бухгалтер. 2. Сертифікований бухгалтер – практик. 3. Кваліфікація для фінансових спеціалістів. 4. Диплом «Управління бізнесом». 5. Сертифікат «Дипломований внутрішній аудитор». <p>Розгляд презентацій та їх обговорення.</p> <p>Рішення тестових та ситуаційних задач</p>	4	
	Разом за розділом 2	16	

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, підготовку до усіх видів контролю.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей	10	24
2	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	10	30
3	Підготовка до практичних занять	10	-
4	Підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм, медіа-презентацій тощо	6	20
5	Поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації	10	20
6	Систематизація вивченого матеріалу перед запитом	10	24
	Разом	56	118

7. Методи навчання

Піч час викладанні навчальної дисципліни «Вступ до фаху» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемні методи навчання із застосуванням:

- лекцій у супроводі презентаційного матеріалу;
- розв'язування ситуаційних задач та тестів;
- складання графічних схем;
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Основними формами вивчення дисципліни є лекції, семінарські заняття, самостійна робота. Основними відмінностями активних та інтерактивних методів навчання від традиційних вважаються не лише методика й техніка викладання, але й висока ефективність навчального процесу, яка проявляється через:

- високу мотивацію студентів;
- закріплення теоретичних знань на практиці;
- підвищення самосвідомості студентів;
- вироблення здатності ухвалювати самостійні рішення;
- вироблення здатності приймати колективні рішення;
- вироблення здатності до соціальної інтеграції;
- придбання навичок вирішення конфліктів;
- розвиток здатності до компромісів.

При викладанні дисципліни “ Вступ до фаху” для активізації навчального процесу передбачено використання таких сучасних навчальних технологій як проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах та ін.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується кількома ключовими моментами, й увага студентів має

бути сконцентрована на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При проведенні проблемної лекції має бути розданий друкований матеріал і виділені головні висновки з питань, що розглядаються.

При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор ставить питання, які спонукають студента шукати вирішення проблемної ситуації. Така ситуація змушує студентів сконцентруватися, й почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені питання, а висвітлювати матеріал, таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використати при вирішенні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доведень та узагальнень.

На початку проведення міні-лекції за обраними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносять питання, які зафіксовані в плані лекцій, але викладають їх стисло. Лекційне заняття, проведене в такий спосіб, пробуджує в студента активність та увагу до сприйняття матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він отримав під час лекції.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практичні заняття за формою та змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (проблемна лекція) або стислого викладення матеріалу (міні-лекція) студентам пропонується об'єднатися в групи по 5-7 осіб та представити наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу, тобто виступити перед аудиторією з результатами роботи групи.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо певної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди й переконання, виробляють уміння формулювати думки й висловлювати їх, учать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів, і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

8. Методи контролю

Основними завданнями контролю знань з дисципліни «Вступ до фаху» є оцінювання засвоєння ними теоретичних та практичних знань і навичок, набутих під час навчання. При цьому, контрольні заходи мають:

- 1) стимулювати систематичну самостійну роботу над навчальним матеріалом;
- 2) забезпечити закріплення та реалізацію набутих теоретичних знань при виконанні практичних завдань на прикладі роботи конкретних підприємств.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань за змістовими модулями (тестування);
- оцінювання виконання та захист індивідуального розрахункового завдання;
- складання заліку.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- складання проміжного контролю із змістовних модулів.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

оволодіння методами аудиторської перевірки даних із використанням комп'ютерних технологій;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

9. Схема нарахування балів

Узагальнена схема нарахування балів (денна форма навчання) для підсумкового семестрового контролю в формі заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Р азом	Підсум ковий семестровий контроль (залік)	С ума
Розділ 1			Розділ 2			6 0	40	1 00
1	2	3	4	5	6			
0	0	0	0	0	0			

T1- Історія виникнення та розвитку обліку.

T2- Історія виникнення аудиту.

T3 - Історія виникнення аудиту в Україні.

T4 - Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.

T5 - Кодекс професійних етики аудиторів.

T6- Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.

Узагальнена схема нарахування балів (заочна форма навчання) для підсумкового семестрового контролю в формі заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Р азом	Підсум ковий семестровий контроль (залік)	С ума
Розділ 1			Розділ 2			06	40	100
1	2	3	4	5	6			
0	0	0	0	0	0			

T1- Історія виникнення та розвитку обліку.

T2- Історія виникнення аудиту.

T3 - Історія виникнення аудиту в Україні.

T4 - Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.

T5 - Кодекс професійних етики аудиторів.

T6- Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.

Поточний контроль знань студентів

Система поточного контролю студентів передбачає оцінювання їх за двома основними напрямками:

- перевірка теоретичних знань;
- перевірка виконання індивідуальних практичних та тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань може проводитись в одній з альтернативних форм:

- за результатами звітів про вивчення відповідних тем дисципліни або написання рефератів згідно з тематичним планом;
- за підсумками тестування;
- під час проведення усної співбесіди зі студентом, в процесі якої студент дає відповіді на питання з різних тем дисципліни.

Для студентів заочної форми навчання перевірка теоретичних знань може відбуватися за модульними завданнями, що виконуються в аудиторії під контролем викладача або з використанням тестування.

Оцінювання рівня набутих практичних навичок здійснюється за результатами виконання та захисту практичних завдань та, що виконуються студентами на базі матеріалів виробництва (за місцем роботи, або за місцем проходження практики).

Контроль по розділам (Розділ 1 і 2) полягає в написанні контрольної роботи, яка складається з 10 тестів та обґрунтованого рішення ситуаційної задачі. За правильною відповіддю на 1 тест студент отримає 0,5 балів, в цілому за 10 тестів максимум студент отримує 5 балів. За ситуаційне завдання – 5 балів. В цілому 10 балів за Контрольну роботу, яка передбачена навчальним планом.

Проміжний тестовий контроль проводиться два рази на семестр (в рамках вивчення змістового модуля). Загальна тривалість контролю зі змістовних модулів – по 1,5 години. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії оцінювання.

Критерії оцінювання (засоби діагностики)

Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, доводів, описів.

Зведена шкала оцінювання роботи студентів з дисципліни «Вступ до фаху»

Види робіт	Максимум балів
Тестовий контроль 1	25

Тестовий контроль 2	25
Комплексна контрольна робота (Розрахунково-графічне завдання)	-
Поточний контроль на заняттях	10
РАЗОМ	60
Дворівневий контроль	40
ВСЬОГО	100

Оцінювання якості знань з дисципліни «Вступ до фаху» проводиться за практичними вміннями й навичками, які демонструють студенти, відповідаючи на тестові питання.

Умовами допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку) є систематичне відвідування занять, участь в усних опитуваннях.

Тести, питання та завдання, для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Підсумковий контроль за курсом – у формі заліку.

Зразок Залікового завдання

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Спеціалізація

Семестр 1

Форма навчання денна, заочна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: «Вступ до фаху»

ЗАЛІКОВЕ ЗАВДАННЯ № 1

Тестові питання оцінюються по 1 балу

Сітуаційна завдання – 20 балів

1. Що таке упорядкована система збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому вираженні про майно, зобов'язання організації та їх русі шляхом суцільного, безперервного і документального обліку всіх господарських операцій:

- А) бухгалтерський облік;
- Б) камеральний облік;
- В) консолідований облік;
- Г) аудиторська перевірка.

2. Суть «обліку на картках»:

- А) відмітка про те, який товар і в якій кількості був проданий;
- Б) відмітка про те, який товар і в якій кількості, кому був проданий;
- В) відмітка про те, який товар і в якій кількості був обмінений на інший товар;

Г) такого обліку не було.

3. Перший лічильний прилад:

А) рахунки;

Б) облікова картка;

В) абака;

Г) зведені листки

4. Всесвітній центр торгівлі епохи Відродження:

А) Єгипет;

Б) Італія;

В) Греція;

Г) Китай.

5. Зіставлення фактичних і облікових даних це:

А) бухгалтерський облік;

Б) аудит;

В) інвентаризація;

Г) проста бухгалтерія.

6. Напишіть два базових постулату сформульованих Лукою Пачолі:

1. _____

2. _____

7. Де і коли був створений «Союз бухгалтерів»:

А) 1862г. – Велика Британія;

Б) 1844 р. – Единбург;

В) 1867 р. – Франція;

Г) 1854 р – Шотландія.

8. Мета розробки міжнародних стандартів аудиту:

А) забезпечення однаковості аудиторської практики у всьому світі;

Б) забезпечення однаковості супутніх аудиторських послуг в усьому світі;

В) нав'язування однаковості аудиторської практики та супутніх послуг у всьому світі;

Г) забезпечення однаковості аудиторської практики та супутніх послуг у всьому світі

9. Термін аудит походить від латинського слова, яке перекладається як:

А) незалежний;

Б) досвідчений;

В) слухати;

Г) перевіряти.

10. Основні вимоги для виконання кодексу етики професійних бухгалтерів:

А) якість послуг;

Б) незалежність;

В) професіоналізм;

Г) все перераховане.

11. Чи має право професійний бухгалтер, захищаючи інтереси клієнта, зустрівшись з фактами порушення законодавства відмовитися від цієї роботи:

А) немає, так як отримав гонорар;

Б) має, так як це суперечить принципу порядності;

В) немає, так як уклав договір з клієнтом на надання послуг;

Г) має, так як це суперечить принципу конфіденційності.

12. В яких випадках професійний бухгалтер зобов'язаний розкрити конфіденційну інформацію:

- А) санкціоновано клієнтом або роботодавцем;
- Б) за жодних обставин конфіденційна інформація не може бути розкрито;
- В) дозволено законодавством;
- Г) для захисту інтересів професійного бухгалтера в ході розслідування.

13. Що повинен зробити професійний бухгалтер-практик при виявленні суттєвої помилки у податковій декларації за попередній податковий період:

- А) зобов'язаний проінформувати клієнта;
- Б) зобов'язаний інформувати податкові органи;
- В) рекомендувати виправити помилку;
- Г) виправити помилку.

14. Чи має право професійний бухгалтер звертатися за консультацією й допомогою до експертів:

- А) має;
- Б) не має;
- В) має, за погодженням з Міжнародною федерацією бухгалтерів;
- Г) за рішенням суду.

15. Що означає абревіатура IFAC:

- А) Незалежна асоціація бухгалтерів;
- Б) Міжнародна федерація бухгалтерів;
- В) Кодекс етики професійних бухгалтерів;
- Г) Міжнародний сертифікат з управлінського обліку.

16. Поясніть, що таке колізія лояльності:

17. Основна мета роботи Державної аудиторської служби:

- А) здійснення державного фінансового контролю;
- Б) здійснення незалежного аудиторського контролю;
- В) здійснення контролю у сфері оподаткування;
- Г) здійснення оперативного контролю.

18. У чому полягає місія Міжнародної федерації бухгалтерів:

- А) зміцнення бухгалтерської професії в усьому світі;
- Б) поширення професійних стандартів високого рівня;
- В) дотримання громадських інтересів в області бухгалтерської професії;
- Г) все перераховане.

19. Що робити професійному бухгалтеру, якщо замовлена послуга виходить за межі його компетентності:

- А) утриматися від надання послуг;
- Б) передати роботу іншому бухгалтеру;
- В) повідомити про це клієнта;
- Г) виконати послугу в міру своїх знань.

20. В якому році Україна перейшла на МСА:

- А) 1993;
- Б) 2001;
- В) 2003;
- Р) 2010.

<p align="center">Характеристики критеріїв оцінювання знань</p>	<p align="center">За державною (національною) шкалою</p>	<p align="center">За 100 бальною шкалою</p>
<p>Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p> <p>навчальна діяльність позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	<p align="center">Зараховано</p>	<p align="center">50-100</p>
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	<p align="center">Не зараховано з можливістю повторного складання заліку</p>	<p align="center">35-49</p>

Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	1-34
---	--	------

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 01.01.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 29.06.2018).
2. Кодекс професійної етики професійних бухгалтерів міжнародної федерації бухгалтерів.,
3. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року: Пер. с англ. – К.: ТОВ «ІАМІЦ АУ «СТАТУС», 2006. – 1152 с.
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року : збірник : пер. з англ. : у 3 ч. / International Auditing and Assurance Standards Board, Міжнар. федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України ; редкол.: О. В. Гачківський (голова) та ін. ; пер.: О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов. Київ : Фенікс, 2016.
5. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (Редакція станом на 05.01.2018) // База даних «Законодавство України» / Мінфін України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 29.06.2018).
6. Аудит в Україні. Збірник нормативних документів. - К.: Євроіндекс Лтд, 1994. - 68 с.
7. Закон України " Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність " від 21.12.2017 р.

8. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2016 року: Пер. с англ. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2016. – 1152 с.
9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року : збірник : пер. з англ. : у 3 ч. / International Auditing and Assurance Standards Board, Міжнар. федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України ; редкол.: О. В. Гачківський (голова) та ін. ; пер.: О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов. Київ : Фенікс, 2016.
10. Handbook of International Auditing, Assurance, and Ethics Pronouncements. – International Federation of Accountants (IFAC), 2008. – 972 p.
11. Dorosh N.I., The methods of evaluation of companies financial condition an solvency for the audit purposes/ N.I. Dorosh //Research papers of Wroclav university of economics – Publihing House of Wroclav university of economics. – Poland. Wroclav,2010. – 25 – 31.
12. N. Dorosh, A. Shapoval. Internal audit function on assessment of enterprise risk management // Збірник наукових праць. Торгівля, комерція, підприємництво. – Випуск 16 — Львів: Львівська комерційна академія. – 2014 р. – С. 164 – 167.
13. Gray, I., & Manson, S. (2008). The audit process: ISA edition. Principles, practice and cases. London: Cengage Learning.
14. Marx, B., Van der Watt, A., Bourne, P., & Hamel, A. (2012). Dynamic auditing. Pietermaritzburg: Interpak Books.
15. South African Institute of Chartered Accountants. (2013b). SAICA handbook: Volume 2 –Auditing. Pietermaritzburg: Interpak Books.
16. Handbook of International Auditing, Assurance, and Ethics Pronouncements. – International Federation of Accountants (IFAC), 2008. – 972 p.
17. Dorosh N.I., The methods of evaluation of companies financial condition an solvency for the audit purposes/ N.I. Dorosh //Research papers of Wroclav university of economics – Publihing House of Wroclav university of economics. – Poland. Wroclav,2010. – 25 – 31.
18. N. Dorosh, A. Shapoval. Internal audit function on assessment of enterprise risk management // Збірник наукових праць. Торгівля, комерція, підприємництво. – Випуск 16 — Львів: Львівська комерційна академія. – 2014 р. – С. 164 – 167.

Допоміжна література

- 2.Аудит: навчальний посібник для вузів / Л.І. Янчева, 3.О. Макеева, А.О. Баранова, І.В. Янчева та А.І. Кашперська. – К.: Знання, 2009. – 335 с.
- 3.Аудит: навчальний посібник / Л.В. Дікань, Н.Ф. Чечетова, Ю.О. Голуб, О.О. Вороніна; Харків. нац. екон. ун-т. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2009. – 293 с.
- 4.Аудит. Вступ до фаху: навчальний посібник для вузів / В.С. Ленъ, В.А. Нехай. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 255 с.
- 5.Аудит: навчальний посібник / О.Р. Суха. – Львів: Новий Світ – 2009. – 280 с.
- 6.Аудит: навчальний посібник для вузів / В.П. Пантелєєв. – К.: Професіонал, 2008. – 397 с.
- 7.Аудит: навчальний посібник для вузів / А.Ж. Пшенична. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 319 с.
- 8.Аудит: навчальний посібник для вузів / В. В. Радська, Я.В. Петраков – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 413 с.
- 9.Аудит / Л.М. Чернелевський, Н.І. Беренда. – К.: Хай – Тек Прес, 2008. – 559 с.
- 10.Аудит: навчальний посібник / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 443 с.
- 12.Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закладів. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672с.
- 13.Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
- 14.Давидов Г.М. Аудит: Підручник. – К.: Знання, 2004. – 511с.
- 17.Основи аудиту: навчальний посібник / С.Д. Джерелейко. – Хмельницький: ПВНЗ «УЕП», 2007. – 142 с.

18. Основи аудиту (в схемах, графіках, таблицях) / М.С. Стасишен, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2007. – 91 с.
19. Організація і методика аудиту: підручник для вузів / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2009. – 543 с.
20. Організація і методика аудиту: навчальний посібник / Т.Г. Безуглова, Н.С. Усик. – К.: Університет «Україна», 2007. – 371 с.
21. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
22. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту: Навч. посіб. – Тернопіль: «Прес», 2005. – 192 с.
23. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко ; МОН України. 7-те вид., доп. і перероб. К. : Алерта, 2016. 928 с.
24. Шквір В.Д., Загородній А.Г., Височан О.С. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: підручник. 4-те вид., доопрац. і допов. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2017. 404 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. – URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
3. Статистична інформація / Офіційний сайт державної служби статистики України. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
5. www.sau-aru.org.ua (сайт Аудиторської палати України та Спільки аудиторів України)
6. Borthick, A. F., & Curtis, M. B. (2004). Audit simulation for due diligence on fast-fashion inventory through data querying. Retrieved from: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.126.4817&rep=rep1&type=pdf>
7. Deloitte. (2012). The audit process. Retrieved from http://www.deloitte.com/view/en_LU/lu/industries/psf/psf-service-offering-along-development/external-audit/index.htm

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку

Слайд 2

Бухгалтерський облік — це упорядкована система збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому вираженні про майно, зобов'язання організації та їх русі шляхом суцільного, безперервного і документального обліку всіх господарських операцій.

Основним завданням бухгалтерського обліку є формування повної і достовірної інформації (бухгалтерської звітності) про діяльність організації і її майновому положенні, необхідній внутрішнім користувачам бухгалтерської звітності — керівникам, засновникам, учасникам і власникам майна організації, а також зовнішнім - інвесторам, кредиторам і іншим користувачам бухгалтерської звітності.

Об'єктами бухгалтерського обліку є майно організації, їх зобов'язання і господарські операції, здійснювані організаціями в процесі їх діяльності.

Будь-яке підприємство щодня виробляє різні господарські операції: купівля матеріалів для основного виробництва, реалізація готової продукції, набір персоналу і нарахування зарплати, розплата з постачальниками, погашення боргових зобов'язань і багато іншого — все це і є господарські операції на підприємстві.

Слайд 3

Виникнення обліку та його розвиток в країнах Стародавнього світу.

Слайд 4

Облік в первісному суспільстві

Історія бухгалтерського обліку налічує майже шість тисяч років і належить до IV століття до н. е.

Поява обліку пов'язане з господарською діяльністю людини і відбувалося паралельно розвитку економічних відносин.

Матеріальними передумовами становлення обліку з'явився розпад родового ладу, поява родини і приватної власності. Для збереження і раціонального використання індивідуального господарства, власник прагнув до систематичного перерахунку майна.

У первісному суспільстві господарство було не складніше нашого домашнього, все, що можна було відзначити, запам'ятовували без запису. Всі факти доводилося запам'ятовувати вождю племені. Важливо відзначити, що стародавній бухгалтер не піддавав ні сумніву, ні аналізу свої розумові здібності.

На думку дослідників для виникнення письмового обліку, ведення регістрів були необхідні два головних фактори:

- 1) господарство повинно було досягти значних розмірів (потрібно його облік);
- 2) наявність писемності та елементарної арифметики.

Слайд 5

Виникнення обміну

Подальший розвиток облік отримав при виникненні обміну. З товарного світу стихійно виділився продукт праці, постійно користується великим попитом. Товаром, який висловив, вартість всіх інших товарів і на який всі вони обмінювалися, стали гроші. Гроші при обміні дозволили порівняти товари і виконали роль загального еквівалента. Вони використовувалися для узагальнення інформації про майно. З появою грошей весь товарний світ поділився на два полюси; товар та гроші.

І з цього моменту в обліку стало застосовуватися два вимірювача - натуральний і грошовий.

Досі історики не прийшли до єдиної думки щодо періоду часу, до якого можна віднести появу бухгалтерського обліку.

Однак багато вчених вважають, що основи сучасного обліку були закладені при рабовласницькому ладі: в Єгипті, Римській імперії, Стародавньої Греції. До того часу у цих цивілізацій вже були добре розвинені обмінні операції, відбувалися угоди, які сьогодні назвали б бартером: торговцям було відомо, як можна з вигодою для себе обміняти продукти харчування, наприклад, на вироби і предмети побуту.

Слайд 6

Стародавня Вавилонія

Вавилонія – країна, де вперше виникло законодавство про облік – Закони Хамурабі (1790-1752 рр. до н. е.).

Слайд 7

У законах було прописано, що торговий агент, продаючи товар за дорученням власника, повинен був надати останньому довідку про ціну угоди. В іншому випадку їх договір автоматично розривався. Обидві сторони вели облік більшості угод. Роль бухгалтера в Межиріччі виконував писар. Він не тільки займався обліком, але й забезпечував дотримання докладних вимог закону до укладеного угоди. У храмах, палацах і приватних фірмах працювали сотні писарів. Ця професія вважалася престижною.

Облік матеріальних цінностей здійснювався так: прибуткові та видаткові документи групувалися окремо, інформація всередині цих груп враховувалася у розрізі найменувань окремих цінностей, щодо оборотів відображено «сальдо», яке складалося з початковим залишком, так виводився кінцевий результат, зіставляється з фактичним наявністю цінностей.

Слайд 8

Вавилонія стала батьківщиною «обліку на картках» які робили з м'якої глини у вигляді пластинок до 30×40 див. Торговці робили на них після запису кожної операції купівлі-продажу: який товар і в якій кількості був обмінений на інший товар. Кількісні показники не були співставні — літри вина та олії обмінювалися на погонні метри шовку, кілограми рису, пшениці і так далі.

На вологій поверхні глини очеретяною паличкою робили написи факт господарського життя, після чого документ сушився на сонці або обпикався. На одній стороні таблички фіксувалося кількість прийнятих цінностей, а на звороті записувався підсумок. Невірні записи стиралися. Якщо треба було знищити документ, його розбивали. Пізніше первинні документи стали складати в двох примірниках.

У той час з'явилося найважливіше економічне поняття — норма витрати. Нормами визначалося кількість продуктів, що видаються рабам. Звичайно, облік вівся в кількісному вираженні, але відрізнявся арифметичної точністю і послідовністю.

Слайд 9

Стародавній Єгипет – батьківщина рахівництва на сувоях папірусу ("вільних аркушах")

У Стародавньому Єгипті кілька тисяч років тому люди навчилися робити папірус, на сувоях якого реєструвалися факти господарського життя, проводився поточний облік отримання і видачі срібла, хліба і т. д.

Писали на папірусі спеціальними значками – ієрогліфами. Довжина сувої складала 4-5 м, запис велася чорною і червоною тушшю: рік писали чорною, а місяць і день – червоною, приватні числа – чорною, підсумки – червоною.

Слайд 10

Головним обліковим прийомом була інвентаризація. Вона проводилась раз на два роки. На сувоях папірусу у вигляді таблиць становили інвентарні описи. Факт господарського життя оформлявся трьома особами – один відмічав на папірусі кількість цінностей до відпустки, другий проставляла поряд фактичний відпуск, а третій порівнював числа і робив позначки про виявлені відхилення. «Комірники» по закінченні дня складали звіт. Головним моментом матеріального обліку було щоденне виведення залишків. Документи нерідко складали в двох або трьох примірниках, а записи поділяли на чорнові і чистові.

Записи велися дуже детально, особливо в сховищах фараонів, де містилися податки, отримані «натурою». Древнім бухгалтерам доводилося бути максимально чесними і уважними, так як за розкриті порушення карали штрафом, відсіканням частини тіла, а то й смертю.

Але давньоєгипетський бухгалтерський облік за всю свою тисячолітню історію не пішов далі простих списків. Причинами цього були безграмотність і відсутність системи грошового обігу.

Слайд 11

Стародавній Китай

У стародавньому Китаї облік був основним засобом оцінки ефективності урядових програм і чесності чиновників, які їх виконували. У період правління династії Чжао (1122 – 256г.р. до н. е.) виникла і розвинулася система бухобліку, яка проіснувала аж до запозичення подвійного запису (до XIX століття).

Слайд 12

У I ст. до н. е. імператор Ай-Ді провів реформу обліку, намагаючись перешкодити процесу розорення дрібних власників. Функції бухгалтера став виконувати державний чиновник, якого призначали на посаду за підсумками системи державних іспитів, незалежно від походження. Звітність вели у двох примірниках і щорічно здавали на зберігання в центральний архів. Існувала практика раптових ревізій і перехресних перевірок.

Слайд 13

Стародавня Греція

Стародавня Греція стала батьківщиною першого рахункового приладу – абака (500 р. до н. е.), дошки з жолобками, за якими пересувалися камінці. Кожен з жолобків призначався для відокремлення цілої низки.

У Стародавній Греції вівся облік матеріальних цінностей і тільки багаті люди призначалися на посади з матеріальною відповідальністю, так як греки розглядали крадіжку виключно як матеріальної шкоди. Вони створили такі умови, що державі були вигідні нестачі у відповідальних осіб. якщо хтось вкрав 5 драхм, він віддавав 50, тобто покривав недостачу в 10-кратному розмірі. Для доказу достовірності звітів проводилися інвентаризації.

Слайд 14

Найважливіший внесок греків – введення карбованої монети (близько 600г. до н. е.). Гроші не відразу придбали популярність, спочатку виступали як самостійний об'єкт обліку, надалі – як засіб в розрахунках, і, врешті-решт, у функції міри вартості вони стали вимірювати весь інвентар.

Банківська справа в стародавній Греції було більш розвинене, ніж в інших державах. Банкіри вели облікові книги, міняли гроші, видавали позики, навіть робили грошові перекази громадянам через філіали банків в інших містах.

Записи в обліку виконувалися на дощечках, папірусі і пергаменті. Тут велися облікові книги, також існувала розвинена система облікових реєстрів. Першою книгою була *Adversaria*, яка призначалася для щоденного запису фактів господарського життя. Надалі вона буде називатися пам'ятною, чи Меморіалом. Це була просто чорнова книга.

Слайд 15

Стародавній Рим

Особливий вплив зробило римське право, розквіт якого припав на II - I століттях до нашої ери. У значній мірі розвивався бюджетний облік в масштабі всієї держави.

Слайд 16

У стародавньому Римі державний і банківський облік виник із записів, які за традицією вели глави сімей. Доходи і витрати вдома щодня записувалися в «чернетку», а підсумкові суми щомісяця переносилися в головну книгу – «звід доходів і витрат». Такий облік необхідний, тому що громадянам доводилося регулярно подавати відомості про своє майно і зобов'язання. Ці дані використовувалися в цілях оподаткування, на їх основі визначалися цивільні права (майновий ценз).

Контроль за рухом урядових коштів забезпечувала складна система перевірок. Управління скарбницею, нагляд за державним урахуванням здійснювали квестори. Була створена спеціальна податкова поліція, співробітники якої вдавалися до тортур для отримання відомостей про схованих від оподаткування доходи та майно.

Одне з римських бухгалтерських нововведень – прийняття річного бюджету. Крім того, розмір податків залежав від платоспроможності громадян.

У другому тисячолітті купцями стали створюватися посередницькі суди. Вони виробляли певні вимоги до записів: хронологічний порядок записів, відсутність пропусків у бухгалтерських книгах записів, кожна операція підтверджується документально і т. д.

Слайд 17

Середньовіччя

В епоху середньовіччя історія бухгалтерського обліку зробила різкий прогресуючий стрибок, відбулося простий поділ бухгалтерії на два окремих напрямки:

камеральна бухгалтерія

проста бухгалтерія

Камеральна виходила з того, що основним об'єктом обліку визнавалася каса, очікувані надходження, а також виплати з неї. Реєстрації підлягали всі надходження і виплати грошових коштів, а доходи і витрати встановлювалися заздалегідь.

Проста бухгалтерія передбачала облік майна, включаючи касу, а доходи і витрати ставали для бухгалтера шуканими. Всі майнові рахунки велися за принципом дебет – кредит, але в облікову інформаційну систему ще не включалися рахунки власних коштів.

Слайд 18

Епоха Відродження

В епоху Відродження прості позначки римлян вже не задовольняли нових потреб торгівлі: у банках з'являються і вивчаються нові форми рахунків, до записів стали застосовуватися нові комбінації. Нові форми вперше знайшли застосування у італійських купців, так як Італія в той час була не тільки інтелектуальним центром, але й центром всесвітньої торгівлі. Розвитку бухгалтерії сприяло і винахід XV століття – книгодрукування.

Переходом до нового етапу обліку послужило виникнення подвійної (дебетово-кредитової) запису і однією з перших друкованих книг і першим теоретичним дослідженням в області бухгалтерського обліку вважається XI трактат францисканського вченого Луки Пачолі «Про рахунки і записи». Цей трактат є частиною його праці «Сума

знань з арифметики, геометрії, відносин і пропорційності» (1487 р.), виданий у Венеції в 1494 році.

Слайд 19

Лука Пачолі сформулював два базові постулати:

Сума дебетових оборотів завжди тотожна сумі кредитових оборотів тієї ж системи рахунків.

Сума дебетових сальдо завжди тотожна сумі кредитових сальдо тієї ж системи рахунків.

У цьому трактаті був описаний спосіб подвійного запису для ведення обліку торговельних операцій і застосування бухгалтерського балансу. Пачолі у своїй роботі сформулював цілі обліку, головними з яких він вважав: отримання інформації про стан справ та визначення фінансового результату здійснюваних операцій.

Слайд 20

Слід зазначити, що в Італії подвійний запис застосовувалася задовго до виходу книги Луки Пачолі. Він тільки описав вже склалася до нього систему. Сьогодні достеменно відомо, що перша книга, в якій описувалася система подвійного запису – книга Бенедетто Котрульї «Про торгівлю і сучасному купця», написана від руки в 1458р., надрукована в 1573г. Тому книга Пачолі визнається всіма істориками науки як перша друкована робота, що дала поштовх розвитку нової системи бухгалтерського обліку.

Таким чином, перші шаблі розвитку бухгалтерський облік пройшов в Італії. Саме з цих часів закріпилися багато терміни бухгалтерського обліку, які мають італійське (латинське) походження і перекладається як: дебет - «він повинен»; кредит - «позичка, борг»; сальдо - «розрахунок, залишок»; жиро - «обіг, обіг»; калькуляція - «рахунок, підрахунок»; делькредо - «на віру» та ін.

Слайд 21

Друга половина XIX і початок XX століття стали по суті етапом становлення бухгалтерського обліку як науки.

Цьому багато в чому сприяли поява великої промисловості, розвиток шляхів сполучення, збільшення оборотів світової торгівлі, виникнення ринку цінних паперів, який різко збільшив число учасників ринкових відносин – зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації.

29 червня 1973 року історія бухгалтерського обліку зайшла на новий виток свого розвитку — представники 14 держав, серед яких були банкіри, інвестори і відомі промисловці, організували міжнародний комітет.

В цей період у більшості країн Європи починає формуватися бухгалтерське законодавство, складовою частиною якого був бухгалтерський баланс і звіт про прибутки і збитки. Законодавство багатьох країн зобов'язує підприємців публікувати свої бухгалтерські звіти, щоб знизити розмір ризику з боку акціонерів, інвесторів та інших зовнішніх користувачів.

Слайд 22

У 1941 р. Американський інститут присяжних бухгалтерів (AICPA) дав таке визначення бухгалтерського обліку: «облік є мистецтво запису, класифікації і узагальнення рахунків шляхом реєстрації в грошових одиницях операцій та подій, які, принаймні в якійсь частині, мають фінансовий характер, а також інтерпретації отриманих результатів», а в 1970 р. цим інститутом було заявлено, що функція обліку - «забезпечити кількісну інформацію, головним чином фінансового характеру, про господарюючих суб'єктів з метою використання цієї інформації для прийняття управлінських рішень».

Слайд 23

Висновки

Бухгалтерський облік - це упорядкована система збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому вираженні про майно, зобов'язання організації і їхньому русі шляхом суцільного, безперервного і документального обліку всіх господарських операцій.

Історія бухгалтерського обліку сягає своїм корінням сивої і налічує багато століть. За цей час практично кожна країна внесла в нього свій гідний внесок. Бухгалтерський облік з'явився одночасно з писемністю, став фундаментальною потребою господарської діяльності.

На певному щаблі розвитку економічного життя простий спосіб обліку вже не міг відповідати ступеню розвитку господарської діяльності та поділу праці. Розвитку рахунку та обліку сприяло утворення надлишків продуктів і початок обміну.

Економічне зростання країн Європи і зародження капіталістичних відносин, розвиток кредиту - все це призвело до виникнення подвійного запису в Північній Італії близько 1250-1350 рр., Автором якої вважають італійця Л. Пачолі (1445-1515).

У XIX- XX ст. почалося літературне осмислення бухгалтерського обліку, з'явилися перші обчислювальні апарати, посилилися економічні аспекти обліку. За багато століть свого існування бухгалтерський облік досяг високого ступеня свого розвитку.

Тема 2: Історія виникнення аудиту

Слайд 2

Аудит — це незалежна перевірка фінансових звітів чи інший іншої інформації, незалежно від того, приносить ця діяльність суб'єкта прибуток чи ні, а також його розмірів і форми власності. Мета аудиту — вираження думки про достовірності фінансової звітності та відповідності порядку ведення бухгалтерського обліку законодавству.

Слово «аудит» в перекладі з латинського означає «слухання» і застосовується у світовій практиці для позначення перевірки.

Слайд 3

В світовій практиці виділяють кілька етапів розвитку аудиту.

I етап. Історично обумовлене виникнення аудиту.

Слайд 4

Вважається, що контроль існує з незапам'ятних часів, у той час як аудит в сучасному його виставі з'явився порівняно недавно (близько 200 років тому), стандарти аудиту — ще пізніше (близько 100 років).

Професія аудитора відома з глибокої давнини. Ще в Стародавньому Єгипті (близько III ст. до н. е.) існували чиновники, совмещавшие функції обліку, керування і контролю. давнину.

Існують історичні свідчення про те, що в 3 тис. до н. е. аудит існував у таких рабовласницьких державах, як Єгипет, Вавилон, Рим, Греція. У цих країнах призначали аудиторів (чиновників казначейства) для контролювання рахівництва в конкретних володіннях і провінціях.

У цих країнах призначали аудиторів (чиновників казначейства) для контролювання рахівництва в конкретних володіннях і провінціях.

У Стародавній Греції і Римі найбільший розвиток отримав приватний господарський контроль, а у Вавилоні, Єгипті та Китаї - державний.

Слайд 5

В Римській імперії, приблизно в 200 році до н. е. квестори, тобто посадові особи, що відали фінансовими та судовими справами імперії здійснювали контроль за державними бухгалтерами на місцях. Звіти квесторів прямували до Риму і вислуховуються екзаменатором. Така практика дала термін «аудитор», від латинського «слухач».

Після падіння Римської імперії аудит одержав широке поширення в Італії. Купці Флоренції і Венеції використовували працю аудиторів для перевірки платоспроможності капітанів торгових судів. У цей час аудит мав строго цільовий напрямок - запобігання помилок.

Слайд 6

Законодавчої батьківщиною сучасного аудита вважається Англія.

■ Письмові свідоцтва, що вказують на існування аудиту в Англії, сягають XIII—XIV ст. Саме у Великобританії в 1285г. королем Едвардом 1 був виданий перший законодавчий акт, який регулював діяльність аудиторів.

■ Відповідно до цього Закону від імені держави надавалися певні привілеї аудиторам, якими були не тільки особи з числа довірених слуг сеньйорів, але і деякі категорії цивільних службовців. Прийоми аудита до той час полягали переважно в детальній суцільній перевірці кожної операції. Тестування чи вибіркова перевірка, як аудиторські процедури, були невідомі.

Слайд 7

II етап (1500 – 1800 рр.)

У цей період істотно підвищилося значення аудита, тому що відбувся поділ між власниками підприємства: керуючими й інвесторами. Акціонерам не тільки була потрібна гарантія схоронності капіталу, але й одержання дивідендів.

Слайд 8

Власник (інвестор) все рідше безпосередньо займався виробничими і фінансовими питаннями, доручаючи це менеджерам.

Об'єктивно виникає необхідність незалежної перевірки обліку та звітності, складеної найманими менеджерами, і вираження думки про її достовірність, а також оцінки фінансового стану підприємства.

При цьому метою проведення перевірок стає не виявлення та виправлення помилок і спотворень (як було до цього), а оцінка дійсного фінансового стану підприємства та реального розміру його прибутку.

Слайд 9

У XVI ст. правовий контроль облікових книг був офіційно введений в багатьох країнах світу.

В кінці XVII століття в Шотландії прийнятий перший закон про заборону певним посадовим особам служити міськими аудиторами.

У XVII - початку XIX ст. фінансові кризи стали актуальною проблемою. Зростала кількість збанкрутілих підприємств, що підвищувало попит на бухгалтерів-експертів, які б захищали інтереси населення.

Фактична робота аудитора полягала в контролі за правильністю ведення бухгалтерського обліку та складання звітності. Аудит поступово почав перетворюватися з процесу слухання в докладний аналіз письмової документації і дослідження підтверджуючих відомостей. Впевненість щодо реальності звітних даних стала основним змістом аудиторських перевірок.

Слайд 10

III етап (1830 - 1905 рр.)

З 1844 р. у Великобританії вийшла серія законів про компанії, відповідно до яких їх керівники були зобов'язані не рідше одного разу на рік запрошувати незалежного бухгалтера (аудитора) для перевірки і підтвердження звітності перед акціонерами.

Слайд 11

В 1854г. в Единбурзі був створений «Союз бухгалтерів», який об'єднував бухгалтерів-аудиторів. Офіційною датою виникнення зовнішнього аудиту в сучасному його розумінні вважається 26 жовтня 1854 р. - «Спілка бухгалтерів» Единбурга отримав статус королівського, а його члени звання «привілейованих бухгалтерів». Тому вважається, що своє юридичне початок аудит бере в Шотландії.

Слайд 12

У 1862 р. у Великобританії був прийнятий Закон «Про обов'язковому аудиту» і цей момент можна вважати визнанням аудиту як окремої галузі економічної науки.

Незабаром у Франції в 1867г. був прийнятий аналогічний закон про обов'язкову перевірку балансів акціонерних компаній особливими ревізорами, яких називали «комісарами по рахунках», а потім в США після Великої депресії - в 1937 р

Слайд 13

Поява вибіркового аудиту

На рубежі XIX-XXвв. у світі спостерігається бурхливий економічний ріст. Створюються транс-національні корпорації та об'єднання підприємств. Бізнес починає диверсифікуватися і сегментуватись за функціональним і географічному ознакам.

Поява консолідованого балансу (1904) призвело до підвищення ролі і значення аудиту, визнання необхідності внутрішнього контролю, якому, однак, відводилася роль не контрольного органу, а в створенні єдиної стандартної системи обліку. Основний акцент був спрямований на систему контролю грошових потоків.

У зв'язку з різко зростаючим обсягом інформації аудитори не могли вже перевіряти облік і звітність суцільним порядком, що призвело до виникнення вибіркового аудиту, використанню тестування, а також формування вчення про систему внутрішнього контролю і необхідність її оцінки в ході проведення аудиту. Мета аудиту - виявлення помилок навмисного характеру.

Слайд 14

IV етап (1905 - 1933 рр.)

Початок нормативного регулювання аудиторської діяльності

Історичний центр розвитку аудиту - Великобританія і США. В 1 десятилітті XX в. американський аудит відокремлюється і починає розвиватися

незалежно від зовнішнього світу, т. к. підприємці США визнали не-можливість застосування цілей і підходів англійського аудиту до особливостей їхнього бізнесу.

Слайд 15

Трансформація від «британського» до «американського» аудиту

Перші роботи з американського аудиту характеризують мету, як виявлення і запобігання ненавмисних помилок. Пізніше мета аудиту - установлення фінансового стану і прибутковості підприємства і запобігання навмисних і ненавмисних помилок (другорядна мета).

Характеризується переходом від детальної перевірки до тестування (для отримання фактичних сум, що перевіряються в процесі аудиту, немає необхідності проводити детальну перевірку кожної проводки за досліджуваній період). Визнана важливість внутрішнього контролю. В опублікованих у 1909 р. «Програмах аудиту» відзначено, що як першу ступінь аудиту повинна виступати «установлення системи внутрішньої перевірки».

Слайд 16

V етап (1933 - 1940 р.)

Виникнення перших професійних аудиторських об'єднань, подальший розвиток аудиту, вчення про систему внутрішнього контролю.

У США в 1934 р. була створена Комісія з цінних паперів і біржових операцій, яка взялася за нормативне регулювання бухгалтерського обліку і звітності американських компаній. З тих пір річні звіти акціонерних товариств, акції яких не котирувалися на біржі, обов'язково повинні були бути завірені бухгалтером-аудитором або аудиторською фірмою.

Період з 1933 - 1940 р. характеризується впливом на аудит Нью-Йоркській фондовій біржі і урядових організацій і відсутністю єдиної думки щодо цілей аудита. На початку цього періоду більшість авторів сходилися в думці, що завдання аудиту - виявлення помилок, пізніше - встановлено, що аудитору не слід концентрувати свою увагу тільки на виявленні помилок. Аж до 1940 р. не існувало яких-небудь документів, що визначають відповідальність аудиторів за виявлення помилок. Було відзначено тільки, що це досить важливе питання, але більшість авторів сходилися в думці, що його не можна відносити до головної задачі аудиторської перевірки.

Слайд 17

В 1941р. був організований Американський інститут внутрішнього аудиту (ревизорів), який об'єднував внутрішніх аудиторів-практиків. У великих і середніх компаніях починають виникати відділи внутрішнього аудиту. В цей період чітко формулюється та закріплюється нормативними документами мета аудиторської діяльності - вираз думки про достовірність представленої фінансової звітності (яка залишається незмінною по сьогоднішній день). Також стали розроблятися національні стандарти аудиторської діяльності.

До кінця 40-х років XX століття аудит в основному полягав у перевірці документації, підтвердження записів грошових операцій і правильному угрупованню цих операцій у фінансових звітах - підтверджуючий аудит. Потім у Великобританії і США аудитори стали звертати увагу на області діяльності, пов'язані з підвищенням ризиком - аудит, орієнтований на ризики. Аудитори дають оцінку економічної ефективності діяльності підприємства, законність угод.

З 1950-х рр. аудитори стали більше уваги приділяти питанням внутрішнього контролю, думаючи, що при ефективній системі внутрішнього контролю ймовірність помилок та перекручень незначна, а сама фінансова звітність достовірна.

Слайд 18

Створення Міжнародної федерації бухгалтерів

На початку 1970-х рр. під егідою Міжнародної федерації бухгалтерів (далі - МФБ) почалася розробка Міжнародних аудиторських стандартів. Як відомо, МФБ - некомерційна, неурядова, неполітична міжнародна організація професійних бухгалтерів.

В 1997р. був заснований Міжнародний комітет з аудиторської практики (далі - МКАП), яка є постійно діючим комітетом Ради МФБ, який займається розробкою Міжнародних стандартів аудиту і положень Міжнародних по аудиторській практиці.

До теперішнього часу МФБ включає 153 представника з 113 країн світу. Основна мета МФБ полягає в розвитку професії, підвищення її якості з урахуванням громадських інтересів. МФБ діє за допомогою своїх комітетів.

Слайд 19

Мета розробки Міжнародних стандартів аудиту (МСА) (англ. International Standards on Auditing (ISA)) полягає в забезпеченні однаковості аудиторської практики та супутніх

послуг у всьому світі (незалежно від масштабу і ступеня прибутковості діяльності підприємства, його організаційно-правової форми).

При цьому визнається необхідним, що з урахуванням національної специфіки в межах кожної країни має здійснюватися локальне регулювання міжнародних нормативів (у формі національних нормативів або положень, що видаються законодавчими або професійними органами).

З 1998 р. МСА стали використовуватися в якості національних в 34 країнах і ще у 35 країнах вони застосовуються без значних змін. В якості прикладів таких країн можна назвати Нідерланди, Францію, Німеччину, Швейцарію, Великобританію, Югословію, Болгарію, Чеську республіку і Туреччину.

Стандарти постійно доопрацьовуються з урахуванням практики їх застосування, розвитку самого аудиту. Процес вдосконалення МСА носить постійний динамічний характер.

Слайд 20

Висновки

Аудит — це незалежна перевірка фінансових звітів чи іншої інформації, незалежно від того, приносить ця діяльність суб'єкта прибуток чи ні, а також його розмірів і форми власності.

Основні причини виникнення аудиту:

1. поділ інтересів адміністрації підприємств та інвесторів, що призводять до необ'єктивності інформації;
2. прийняття господарських рішень, заснованих на необ'єктивній інформації, нерідко призводило до негативних економічних наслідків, тобто виникла залежність прийнятих рішень від якості інформації;
3. відсутність доступу до облікових записів компанії через охорони "комерційної таємниці", а також спеціальних знань у користувачів інформації для оцінки її достовірності;
4. ускладнення господарських операцій, а отже, процесу відображення їх в обліку, що збільшувало ймовірність отримання недостовірної інформації;
5. зростання вимог до фахівців, здатним висловити професійне судження щодо достовірності фінансової інформації і звітності в цілому.

**3.ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ,
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку	6	-
2	Тема 2. Історія виникнення аудиту.	6	-
3	Тема 3. Історія виникнення аудиту в Україні.	4	-
4	Тема 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.	6	-
5	Тема 5. Кодекс професійних етики аудиторів.	6	-
6	Тема 6. Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.	4	-
	Разом	32	0

Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку

1. Де вперше виникло законодавство з обліку?

- a. древній Вавилон
- b. Стародавня Греція
- c. Стародавній Єгипет

2. Як називалося це законодавство?

- a. закони Тутанхамона
- b. закони Хамурапі
- c. закони Аристотеля

3. У якому році воно виникло?

- a. 1550-1500 до н.е.
- b. 1671-1609 до н.е.
- c. 1790-1752 до н.е.

4. Що в Стародавньому Єгипті записували червоною тушшю? (2 варіанти відповіді)

- a. рік
- b. Місяць і день
- c. числа
- d. підсумки

5. Що в Стародавньому Єгипті записували чорною тушшю? (2 варіанти відповіді)

- a. рік
- b. Місяць і день
- c. числа
- d. підсумки

6. У Стародавньому Китаї в період правління якої династії виникла і розвивалася система бух. обліку?

- a. Цинь
- b. Ляо
- c. Чжоу

7. Якого рахункового приладу стала батьківщиною Стародавня Греція?

- a. абак
- b. Супег
- c. ібун

8. Що таке інвентаризація?

- a. зіставлення
- b. «Інфляція»
- c. профіцит

9. У Стародавньому Римі нагляд за держ. урахуванням, управління скарбницею здійснювали?

- a. глави сімей
- b. квестори
- c. чиновники

10. Лука Пачолі сформував?

- a. Камеральну і просту бухгалтерію
- b. Дебіт і кредит
- c. 2 базових постулату

Тема 2. Історія виникнення аудиту

1. Що таке аудит?

- a. висловлювання
- b. слухання
- c. ігнорування

2. Скільки всього етапів розвитку аудиту виділяють в світовій практиці?

- a. 5
- b. 6
- c. 7

3. Яка країна вважається законодавчої батьківщиною аудиту?

- a. Бельгія
- b. Іспанія
- c. Англія

4. В якому році у Великобританії був прийнятий «закон про обов'язковий аудит»?

- a. 1830
- b. тисячі вісімсот шістьдесят два
- c. 1874

5. Історичні центри розвитку аудиту?

- a. Велика Британія і США
- b. Англія і Бельгія
- c. Чехія та Іспанія

6. У 1941 р був організований Американський Інститут ...?

- a. зовнішнього аудиту
- b. внутрішнього аудиту
- c. аудиту

7. Скільки країн стали використовувати МСА з 1998 р в якості національних (без змін)?

- a. 17
- b. 28
- c. 34

8. Скільки всього етапів розвитку аудиту в Україні?

- a. 5
- b. 4
- c. 3

9. Назва першої аудиторської фірми в Києві?

- a. «Інаудит»
- b. «АудітКомСервіс»

с. «Стайл»

10. Коли відбувся перший з'їзд «Союзу аудиторів України»?

- а. 14 грудня 1992 р
- б. 14 червня 1992 р
- с. 14 лютого 1992 р

Тема 3. Історія виникнення аудиту в Україні.

Завдання 1. Аудитор, який має договір на довгострокове обслуговування, не отримав оплату за проведену в минулому році перевірку. Він поставив умову, що якщо робота не буде оплачена, він не приступить до перевірки бухгалтерської звітності за поточний рік. Клієнт відповів, що результати перевірки за цей рік мають критичне значення, оскільки в разі несвоєчасного отримання висновку або отримання не безумовного висновку фірма не зможе отримати додаткове фінансування. Після виконання перевірки за цей рік аудитор отримає всю оплату за два роки.

Потрібно визначити, якого роду проблема незалежності стане перед аудитором, якщо він вирішить проводити перевірку в цих умовах.

Завдання 2. Клієнт попросив зробити йому копії робочих паперів аудитора, щоб до перевірки наступного року він заздалегідь підготував всю необхідну документацію (з метою економії коштів і часу).

Потрібно визначити, яка проблема виникає з точки зору незалежності.

Завдання 3. Ви аудитор фірми К. Ваша аудиторська фірма бажає переїхати в інший офіс, і фірма К пропонує вам дуже зручне приміщення в будівлі, власником якого вона є.

Потрібно визначити, які проблеми виникають у зв'язку з цією пропозицією.

Завдання 4. Фірма К звернулась до аудиторської фірми з проханням про організацію переходу на комп'ютеризовану форму обліку.

Аудиторська фірма вже не перший рік здійснює аудиторські перевірки бухгалтерської звітності фірми К і добре володіє особливостями організації фінансового та управлінського обліку, проблемами облікової роботи і може чітко сформулювати основні завдання при постановці комп'ютеризованого обліку.

Потрібно визначити, який вплив може надати даний вид послуг на незалежність аудитора при висловленні думки про стан бухгалтерської звітності фірми К.

Завдання 5. Один із засновників фірми Д вимагає укласти договір з аудиторською фірмою на надання послуг з перевірки правильності організації бухгалтерського обліку з метою дати обґрунтування відсторонення від займаної посади генерального директора. Обсяг плати за послуги засновник пропонує визначити в залежності від ступеня досягнення поставленої мети.

Потрібно встановити дії аудиторської фірми.

Тема 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів та Тема 5. Кодекс професійних етики аудиторів

1. В якому році Міжнародна федерація бухгалтерів прийняла кодекс проф. етики?

- а. 1999 р.;
- б. 1984 р.;

с. 1996 р..

2. Кодекс складається ... ?

- а. з вступу і 3-х частин;
- б. з введення і 4-х частин;
- с. з введення і 2-х частин.

3. До яких бухгалтерам застосовується частина А?

- а. до всіх проф. бухгалтерів;
- б. тільки до штатних проф. бухгалтерів;
- с. тільки до проф. практикуючим бухгалтерам.

4. До яких бухгалтерам застосовується частина Б?

- а. до всіх проф. бухгалтерів;
- б. тільки до штатних проф. бухгалтерів;
- с. тільки до проф. практикуючим бухгалтерам.

5. До яких бухгалтерам застосовується частина В?

- а. до всіх проф. бухгалтерів;
- б. тільки до штатних проф. бухгалтерів;
- с. тільки до проф. практикуючим бухгалтерам.

6. З скількох пунктів складається частина А?

- а. 10;
- б. 11;
- с. 12.

7. З скількох пунктів складається частина Б?

- а. 7;
- б. 8;
- с. 9.

8. З скількох пунктів складається частина В?

- а. 5;
- б. 4;
- с. 3.

9. Яку назву має перший фундаментальний принцип частини А?

- а. Порядність;
- б. Конфіденційність;
- с. Об'єктивність і чесність.

10. Яку назву має перший фундаментальний принцип частини Б?

- а. Грошові суми клієнтів ;
- б. Незалежність;
- с. Гонорари..

11. Яку назву має перший фундаментальний принцип частини В?

- а. Проф. компетенція;
- б. Підтримка колег за професією;
- с. Колізія лояльності.

12. Які існують загрози дотримання принципу незалежності? (кілька відповідей)

- а. Стурбованість з приводу можливості розірвання угоди;
- б. Сімейні та особисті взаємини;
- с. Наявність близьких ділових відносин з клієнтом.

13. Що може використовувати бухгалтер при проведенні рекламування своєї роботи?

- а. Паплюжити роботу інших бухгалтерів;
- б. Перебільшувати послуги, які він може запропонувати у відповідності зі своєю кваліфікацією і опит;
- с. Інформування громадськості об'єктивним чином.

14. Що не є одним з фундаментальних принципів?

- a. Чесність;
- b. Об'єктивність;
- c. Доброта.

15. Ким розроблено кодекс етики професійних бухгалтерів?

- a. МФБ;
- b. АПУ;
- c. САУ.

16. Чисю місією є служіння суспільним інтересам і зміцнення бухгалтерської професії в усьому світі?

- a. АПУ;
- b. МФБ;
- c. САУ.

17. Які існують 4 основні вимоги для виконання кодексу етики професійних бухгалтерів?

- a. Достовірність, професіоналізм, якість послуг, впевненість;
- b. Рекламна діяльність, чесність, доброта, об'єктивність;
- c. Проф. компетентність належна ретельність, підтримка колег по професії, пропозиція послуг.

18. В яких ситуаціях бухгалтер може бути зобов'язаний розкрити конфіденційну інформацію?

- a. Розкриття вимагається відповідно до закону;
- b. При виконанні послуг на шкоду інтересам клієнта;
- c. Для незаконного отримання вигоди для себе або третьої сторони.

19. При проведенні рекламування проф. бухгалтер не повинен?

- a. Бити чесним;
- b. Бути правдивим;
- c. Робити такі, що дискредитують посилання або порівняння з роботою інших осіб.

20. Які дії можуть підірвати авторитет бухгалтерської професії?

- a. Прагнення отримати з клієнта завищену плату;
- b. Проф. виконання послуг;
- c. Дотримання конфіденційності.

Тема 6. Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.

Завдання 1. Фінансова звітність не може бути вірна на 100%. Ризик контролю може бути знижений в результаті аудиторської перевірки. Діяльність керівництва фірми впливає на власний ризик. Ризик контролю змінюється в залежності від виду діяльності фірми. Аудитор може знизити ризик при контролі шляхом внесення припущень щодо вдосконалення (в листах керівництву). Якщо власний ризик і ризик контролю високі, то також високий і ризик виявлення. Ризик виявлення має один і той же рівень для всіх областей перевірки - циклу покупок, реалізації та ін.

Потрібно встановити, чи правильні ці твердження.

Завдання 2. Фірма К вибрала вас аудитором в перший раз. Контракт з попереднім аудитором був припинений через несвоєчасне надання висновку.

У фірми є два незалежних підрозділи. Перше і головний офіс знаходяться в одному місці. Перший підрозділ виробляє опалювальні системи для офісів, заводів та ін. Всі роботи виконуються на замовлення споживачів. Друге підрозділ знаходиться в 250 км від першого і виробляє побутову електротехніку.

У кожному підрозділі працює свій бухгалтер. Звіт про прибутки і збитки та баланс готуються окремо, потім в головному офісі складається консолідована звітність. В останні роки перший підрозділ стало дуже прибутковим, в той час як рентабельність другого

знизилися. Рада директорів займається пошуком покупців для другого підрозділу. Якщо їх не знайдуть, то воно буде закрито.

Менеджери першого підрозділу відрізняються високим професіоналізмом і володіють хорошою репутацією. Директора сподіваються підняти курс акцій підприємства, оголошуючи результати діяльності по цьому підрозділу раніше, ніж це зроблять конкуренти. Тому вони бажають, щоб аудиторський висновок по бухгалтерській звітності було підготовлено якомога раніше. Вони настільки "приховують" комерційну інформацію, що вже оголосили кільком журналістам, які висвітлюють аналіз бізнесу, про свої очікування, що прибуток за поточний рік по першому підрозділу перевищить торішню, по крайній мірі, на 30%.

Потрібно перерахувати індикатори ризику та шляхи їх можливого подолання.

Критерії оцінювання результативності роботи студентів на практичному занятті

- міра повноти застосування практичних прийомів і методів аналізу теоретичних положень і концепцій учбової дисципліни;
- міра повноти застосування придбаних студентами умінь і навичок використання сучасних теоретичних методів в рішенні конкретних практичних завдань;
- міра повноти застосування творчого професійного мислення;
- міра повноти використання професійних знань в учбових умовах - оволодіння термінологією відповідної дисципліни;
- міра повноти оволодіння уміннями і навичками постановки і рішення проблем і завдань.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, підготовку до усіх видів контролю.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей	10	20
2	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	10	30
3	Підготовка до практичних занять	10	-
4	Підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм, медіа-презентацій тощо	6	20
5	Поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації	10	20
6	Систематизація вивченого матеріалу перед запитом	10	28
	Разом	56	118

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКОНАННІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних контрольних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

**4. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ ДЛЯ
ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І
ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ДЛЯ
КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ
НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ, ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО
МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

4.1. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПИТАННЯ ДЛЯ УСНОГО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Тема 1. Історія виникнення та розвитку обліку

Питання:

1. Виникнення обліку і його розвиток в країнах Стародавнього світу.
2. Вчення Луки Пачолі та Бенедетто Котрульї.
3. Друга половина XIX та початок XX століття – становлення обліку, як науки.

Тема 2. Історія виникнення аудиту.

Питання:

1. Етапи розвитку аудиту.
2. «Союз бухгалтерів» в Единбурзі.
Закон «Об обов'язковому аудиті» Великобританії.
3. Американський аудит початку XX століття.
4. Поява перших професійних аудиторських об'єднань.
5. Створення Міжнародної федерації бухгалтерів.

Тема 3. Історія виникнення аудиту в Україні.

Питання:

1. Етапи розвитку аудиту в Україні.
2. Прийняття Закону України «Про аудиторську діяльність».
3. Аудиторська Палата України.
4. Національні нормативи аудиту.
Перехід на Міжнародні стандарти аудиту.
5. Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України.
6. Прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності».
7. Орган громадського надзору за аудиторською діяльністю: Рада з нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекція по забезпеченню якості.

Тема 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.

Питання:

1. Структура Кодексу етики.
2. Достовірність.
3. Професіоналізм.
4. Якість послуг.
5. Довіра.
6. Порядність.
7. Об'єктивність.
8. Професійна компетентність.
9. Конфіденційність.
10. Професійна поведінка.

11. Технічні стандарти.

Тема 5. Кодекс професійних етики аудиторів.

Питання:

1. Структура Кодексу етики аудиторів.
2. Об'єктивність.
3. Рішення етичних конфліктів.
4. Професійна компетентність.
5. Конфіденційність.
6. Незалежність.

Тема 6. Міжнародні сертифікати по обліку і аудиту в Україні.

Питання:

1. Сертифікований професійний бухгалтер.
2. Сертифікований бухгалтер – практик.
3. Кваліфікація для фінансових спеціалістів.
4. Диплом «Управління бізнесом».
5. Сертифікат «Дипломований внутрішній аудитор».

**Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти
за відповіді на питання поточного контролю**

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, доводів, описів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

за відповіді на питання і завдання поточного контролю

У процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Шкала оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. ▪ Визначає рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень. Вибирає інформаційні джерела, адекватні цілі проекту. ▪ Користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання методичного характеру; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми ▪ Робить висновки і приймає рішення у ситуації невизначеності. Володіє уміньми творчо-пошукової діяльності.
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. ▪ Інтерпретує отриману інформацію у контексті своєї діяльності. Критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи ▪ Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях.
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. ▪ Усвідомлює недостатній обсяг інформації. Застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом. ▪ Демонструє розуміння отриманої інформації. Демонструє розуміння висновків з певного питання. Відсутні сформовані уміння та навички. ▪ Володіє уміньми здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.
2	<p>Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача.</p> <p>Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.</p>

5. ЗАВДАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАЛІКОВИХ РОБІТ
(дворівнева шкала оцінювання)

ВАРІАНТ ЗАВДАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Спеціалізація

Семестр 1

Форма навчання денна, заочна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: «Вступ до фаху»

ЗАЛКОВЕ ЗАВДАННЯ № 1

Тестові питання оцінюються по 1 балу

Ситуаційна завдання – 20 балів

1. Що таке упорядкована система збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому вираженні про майно, зобов'язання організації та їх русі шляхом суцільного, безперервного і документального обліку всіх господарських операцій:

- А) бухгалтерський облік;
- Б) камеральний облік;
- В) консолідований облік;
- Г) аудиторська перевірка.

2. Суть «обліку на картках»:

- А) відмітка про те, який товар і в якій кількості був проданий;
- Б) відмітка про те, який товар і в якій кількості, кому був проданий;
- В) відмітка про те, який товар і в якій кількості був обмінений на інший товар;
- Г) такого обліку не було.

3. Перший лічильний прилад:

- А) рахунки;
- Б) облікова картка;
- В) абака;
- Г) зведені листки

4. Всесвітній центр торгівлі епохи Відродження:

- А) Єгипет;
- Б) Італія;
- В) Греція;
- Г) Китай.

5. Зіставлення фактичних і облікових даних це:

- А) бухгалтерський облік;
- Б) аудит;
- В) інвентаризація;
- Г) проста бухгалтерія.

6. Напишіть два базових постулату сформульованих Лукою Пачолі:

- 1. _____
- 2. _____

7. Де і коли був створений «Союз бухгалтерів»:

- А) 1862г. – Велика Британія;
- Б) 1844 р. – Единбург;
- В) 1867 р. – Франція;
- Г) 1854 р. – Шотландія.

8. Мета розробки міжнародних стандартів аудиту:

- А) забезпечення однаковості аудиторської практики у всьому світі;
- Б) забезпечення однаковості супутніх аудиторських послуг у всьому світі;
- В) нав'язування однаковості аудиторської практики та супутніх послуг у всьому світі;
- Г) забезпечення однаковості аудиторської практики та супутніх послуг у всьому світі

9. Термін аудит походить від латинського слова, яке перекладається як:

- А) незалежний;
- Б) досвідчений;
- В) слухати;
- Г) перевіряти.

10. Основні вимоги для виконання кодексу етики професійних бухгалтерів:

- А) якість послуг;
- Б) незалежність;
- В) професіоналізм;
- Г) все перераховане.

11. Чи має право професійний бухгалтер, захищаючи інтереси клієнта, зустрівшись з фактами порушення законодавства відмовитися від цієї роботи:

- А) немає, так як отримав гонорар;
- Б) має, так як це суперечить принципу порядності;
- В) немає, так як уклав договір з клієнтом на надання послуг;
- Г) має, так як це суперечить принципу конфіденційності.

12. В яких випадках професійний бухгалтер зобов'язаний розкрити конфіденційну інформацію:

- А) санкціоновано клієнтом або роботодавцем;
- Б) за жодних обставин конфіденційна інформація не може бути розкрито;
- В) дозволено законодавством;
- Г) для захисту інтересів професійного бухгалтера в ході розслідування.

13. Що повинен зробити професійний бухгалтер-практик при виявленні суттєвої помилки у податковій декларації за попередній податковий період:

- А) зобов'язаний проінформувати клієнта;
- Б) зобов'язаний інформувати податкові органи;
- В) рекомендувати виправити помилку;
- Г) виправити помилку.

14. Чи має право професійний бухгалтер звертатися за консультацією й допомогою до експертів:

- А) має;
- Б) не має;
- В) має, за погодженням з Міжнародною федерацією бухгалтерів;
- Г) за рішенням суду.

15. Що означає аббревіатура IFAC:

- А) Незалежна асоціація бухгалтерів;

Б) Міжнародна федерація бухгалтерів;
В) Кодекс етики професійних бухгалтерів;
Г) Міжнародний сертифікат з управлінського обліку.

16. Поясніть, що таке колізія лояльності:

Оцінювання здобувачів вищої освіти при проведенні семестрового заліку

Оцінювання якості знань за курсам «Вступ до фаху» проводиться за практичними уміннями й навичками, які демонструють студенти, відповідаючи на тестові питання.

Виконана залікова робота оцінюється за дворівневою системою – «зараховано» або «не зараховано».

Критерії оцінювання знань студентів на заліку (за дворівневою шкалою оцінювання)

Характеристики критеріїв оцінювання знань	За державною (національною) шкалою	За 100 бальною шкалою
Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. навчальна діяльність позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Зараховано	50-100
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано з можливістю повторного складання заліку	35-49
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	1-34

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано